

BBC iPlayer-programmer om DNA-teknologi

BBC iPlayer har interessante programmer om DNA-teknologi i en serie kalt «DNA Family Secrets». Et kort referat av disse kan også ha sin interesse med opplysninger om hvor langt DNA-teknologien er kommet og hvordan den kan brukes i praksis.

Det er TV-journalist Stacey Dooley som har laget programmene i år 2021, sammen med leger, sosialarbeidere og eksperter på DNA m.fl.

I episode nr. 1 vises det til at 26 millioner menn og kvinner har tatt DNA-tester som er tilgjengelige i store verdensomspennende databaser som gjør det mulig å stille spørsmål som man tidligere ikke kunne finne svar på om familie, opphav og helse. Stacey Dooley møter personer fra hele de Forente Kongedømmer som ønsker å oppklare mysterier som er gjemt i deres genetiske kode. I samarbeid med en av England's ledende genetikere, professor Turi King, og sosialarbeidere og leger benytter hun seg av det siste innen DNA-teknologien for å finne frem til ukjente slektninger og for å oppdage invalidiserende sykdommer før det blir for sent, osv.

I episode nr. 1 møter Stacey Dooley den 75 år gamle Bill, som ble født mot slutten av den 2nre verdenskrig og som i likhet med en million andre i De Forente Kongedømmer har vokst opp uten kontakt med sin far. Han var en amerikansk soldat med afrikanske aner som var stasjonert ved en flyplass i morens Leicestershire. Han returnerte til USA etter krigen, og moren hørte aldri fra ham i ettertid. Den eneste informasjon Bill hadde om sin far var navnet på fødselsattesten. Nå vil Bill gjerne vite om en DNA-analyse kan bidra til opplysninger om hva som har skjedd med faren, og om han har levende slektninger i USA.

53 år gamle Richard følte seg tett knyttet til faren. Derfor kom det som et sjokk på ham når han fant ut, etter farens død, at de ikke var i direkte slekt, og at en annen mann kunne være hans fysiske far. Han håper nå at en DNA-test vil gjøre ham i stand til å løse mysteriet om hans opphav, og oppklare om han også hadde en halv-bror.

Etter en virvelvind av en kjærlighetsaffære kunne Charlie og Rob knapt nok forstå hvor heldige de var da forholdet ble velsignet med sønnen Cian etter ett år. Men, deres lykke lot til å gå i knas når Charlie's far ble diagnostisert med den invalidiserende og dødelige Huntingtons sykdom. Det var derfor 50 % sjanse for at også hun bar dette gen og i uvitenhet kunne ha formidlet det videre til

Cian. Bare en DNA-test kunne avklare om hun, og muligens Cian, ville utvikle sykdommen.

Episode nr. 2

Janine hadde levd hele livet uten å kjenne identiteten og etnisiteten til sin far. Hennes hvite og britiske mor holdt hennes virkelige opphav hemmelig, hvilket gjorde livet vanskelig når hun vokste opp på Braunstone Estate in Leicester med mørk hud. Til slutt ville Janine finne ut av sitt opphav gjennom ditt DNA slik at hun mysterit kunne løses, og slik at hun kunne besvare noen spørsmål fra sine barn.

Margaret ble adoptert i Southport når hun var bare 6 måneder gammel. Inntil tidspunktet for programmet hadde hun aldri følt seg modig nok til søke om informasjon om sitt opphav, og særlig hva som hadde skjedd med hennes mor. Hun lurte på om DNA til slutt kunne avdekke sannheten, og hun blir sjokkert av resultatene.

31 år gamle Duri følte at livet gikk i stykker når moren døde av livmorhals-kreft for 8 år siden. Enda verre ble det da hun oppdaget at sykdommen kunne ligge i hennes DNA, og at hun kunne bære en potensielt dødelig genetisk mutasjon. Da hun håper selv å bli mor en dag, vil Duri teste sitt DNA for å se om det er sannsynlig at hun vil få den dødelige sykdom.

Episode nr. 3

Trillingene Peter, David og Phillip ble adoptert bort som smågutter. De hadde bare kunnet gjette seg til hvor faren kom fra., og gjettet på steder som Italia og Syd-Amerika. Professor Turi King analyserte deres DNA og kunne til slutt avdekket sannheten, endret det på alt trillingene hadde trodd om seg selv.

Tink fant først ut at hun var blitt unnfanget med en sperm-donor når hun var 17 år gammel, og gravid med sitt første barn. Etter det ble ikke forholdet til ham hun alltid hadde oppfattet som sin far det samme som før. Tink vil nå prøve å finne ut om den andre halvdel av sitt opphav, og om hun har noen donor-halvsøsken. Men med 45.000 donor-barn i De forente kongedømmer, vil hun bare bli i stand til å finne en halv-bror eller halv-søster hvis de også prøver å finne henne!

Mitchell og Manuela er redde for at deres tre-år gamle sønn Leo sakte vil bli blind og de er søker desperat etter en måte å unngå dette på. Hvis spesialistene finner ut at tapet av synet skyldes en genetisk mutasjon, kan han kvalifisere til synsbeskyttende gen-terapi. I motsatt fall er det lite legene kan gjøre, og han

vil sannsynligvis være helt blind når han når tenårene. Den eneste måten Mitchell og Mnuela kan finne ut dette på, er gjennom en DNA-test. Men resultatene for Leo er langt fra enkle.